

2024-cü ilin yanvar ayı ərzində respublika ərazisində müşahidə edilmiş fitosanitar vəziyyət

Son illər qlobal səviyyədə baş verən iqlim dəyişikliyi, yağıntıların azalması və yaxud qeyri bərabər paylanması, havanın mövsümə uyğun keçməməsi və digər amillər bitkilərin vegetativ inkişafına mənfi təsir göstərməklə yanaşı, əlverişsiz təbii amillərə daha çox davamlılıq qazanmış zərərli orqanizmlərin aktivləşməsinə, onların yayılma arealının genişlənməsinə, həmçinin zərərurma dövrünün və müddətinin dəyişməsinə və bütövlükdə ölkədə fitosanitar risklərin yaranmasına səbəb olur.

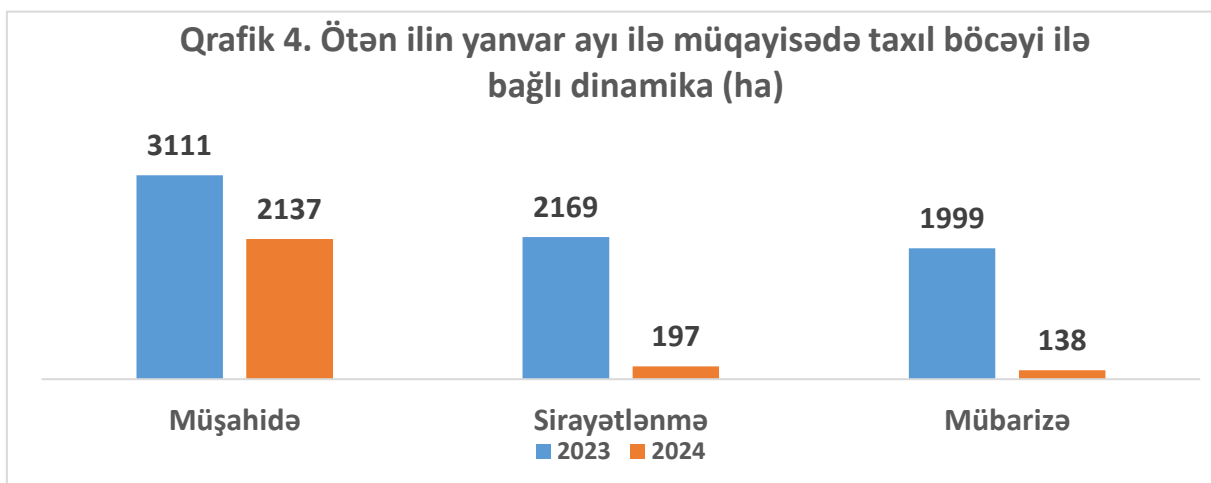
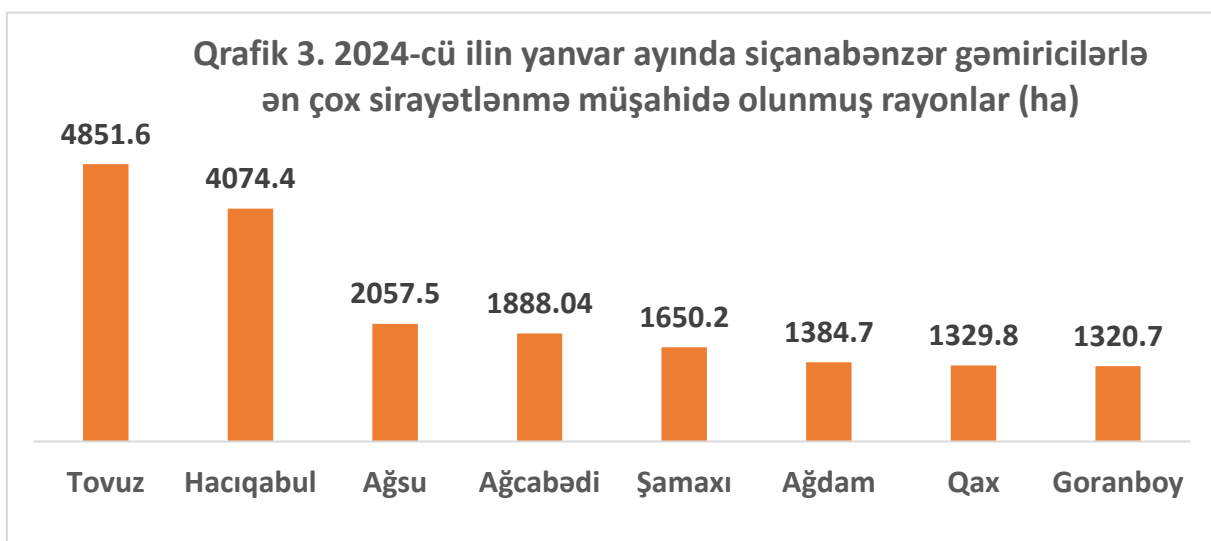
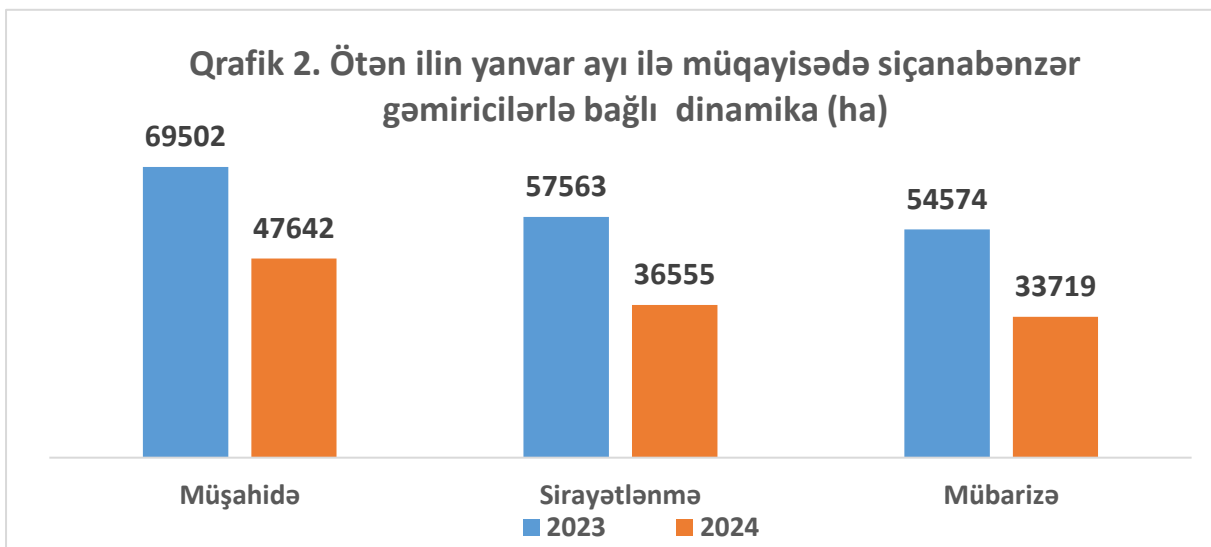
Respublika ərazisində fitosanitar sabitliyin qorunması istiqamətində Aqrar Xidmətlər Agentliyinin Bitki Mühafizəsi və Fumiqasiya Mərkəzi (bundan sonra Mərkəz) tərəfindən zərərli orqanizmlərin yayılma areallarının, sirayətlənmə dərəcələrinin müəyyənləşdirilməsi, həmçinin büdcə vəsaiti hesabına alınmış dərman preparatlarından istifadə olunmaqla karantin və xüsusi təhlükəli zərərli orqanizmlərə qarşı kimyəvi mübarizə tədbirləri həyata keçirilir.

Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə bu ilin yanvar ayı ərzində ölkə ərazisində havanın temperaturunun, şaxtılı günlərin sayının, yağıntıların miqdarının iqlim normasına yaxın olması, zərərli orqanizmlərin aktivliyinin və yayılma dərəcəsinin azalmasına öz müsbət təsirini göstərmişdir.

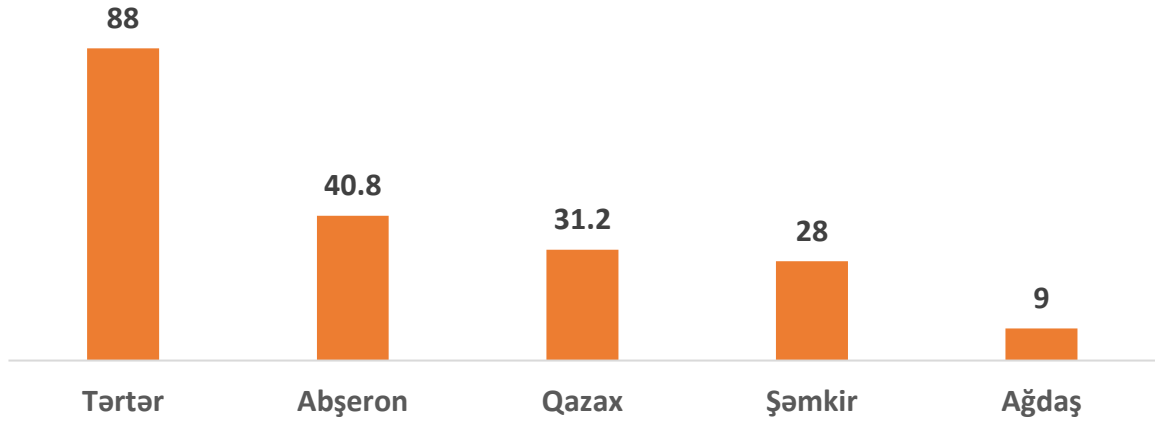

Qış ayları əksər zərərvericilərin aktivliyinin aşağı düşdüyü və ya sükunət dövrü olduğundan bu dövrdə əkin, bağ və örüş sahələrində ən çox müşahidə edilən zərərverici siçanabənzər gəmiricilər olmuşdur. Cari ilin yanvar ayında respublikanın əksər bölgələrində yağıntıların (xüsusən qar yağıntıları) miqdarının mövsümə uyğun və şaxtılı havalarda kifayət qədər olması siçanabənzər gəmiricilərin də populyasiyasının və aktivliyinin azalmasına səbəb olduğundan bu ayda qeyd olunan zərərvericiyə qarşı aparılan mübarizə tədbirlərinin həcmi Qrafik 2-də verilən rəqəmlərdən də göründüyü kimi əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə 1.6 dəfə (20855 ha) az olmuşdur.

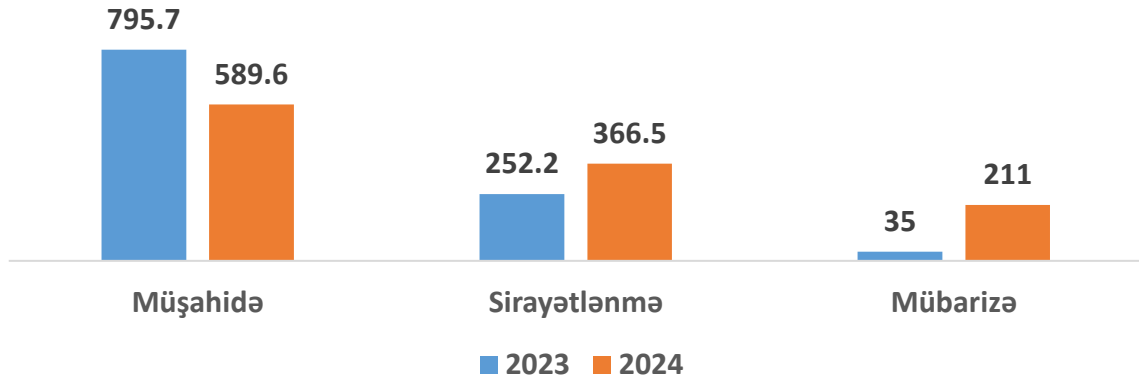
Bununla yanaşı, əvvəlki ilin eyni dövrü ilə müqayisədə Tovuz, Ağsu, Goranboy, Qax, Qəbələ, Yevlax və Tərtər rayonlarının ərazisində sirayətlənmə sahələrində artım müşahidə edilmişdir. Digər rayonların ərazilərində isə əsasən azalma müşahidə edilmişdir.

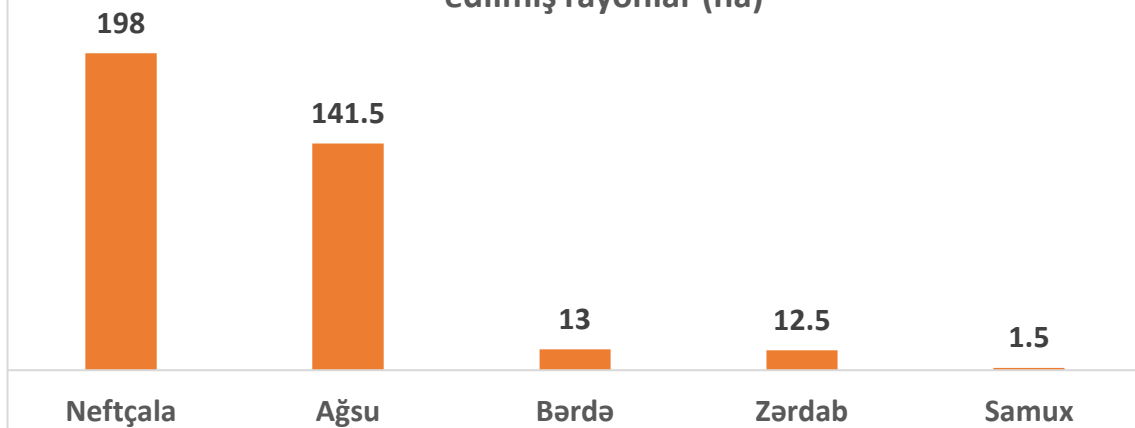
Qrafik 5. 2024-cü ilin yanvar ayında taxıl böcəyi ilə sirayətlənmiş rayonlar (ha)

Qrafik 6. Karantin tətbiq edilməyən digər əlaq otları ilə bağlı yanvar ayının ötən ilin müvafiq dövrü ilə müqayisəli dinamikası (ha)

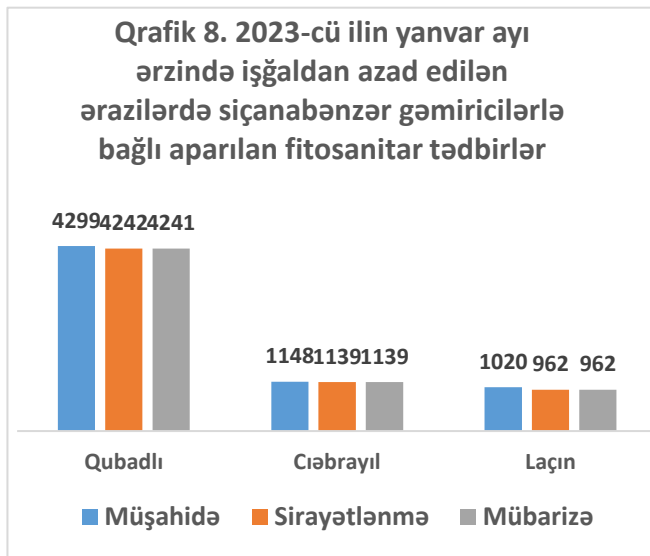

Qrafik 7. 2024-cü ilin yanvar ayında karantin tətbiq edilməyən digər əlaq otları ilə sirayətlənmə müşahidə edilmiş rayonlar (ha)

Qəhvəyi mərmər bağacığı ilə bağlı 113.9 ha sahədə aparılmış müşahidələr zamanı 45.0 ha sahədə (Balakən-44.8, Qazax- 0.02 ha) sirayətlənmə aşkar edilmiş və sirayətlənmə nöqtələrində zərərverici mexaniki yolla məhv edilmişdir.

İşğaldan azad olunmuş rayonların ərazilərində siçanabənzər gəmiricilər və taxıl böcəyi ilə bağlı ümumilikdə 1407 hektar sahədə aparılmış müşahidələr zamanı Ağdam (403 ha), Laçın (250 ha) və Xocavənd (24 ha) rayonlarının ərazilərində siçanabənzər gəmiricilərlə sirayətlənmə aşkar edilmişdir. Əvvəlki ilin müvafiq dövrü ilə müqayisədə sirayətlənmə sahəsi 9.3 dəfə az olmuşdur.

Ay ərzində həyata keçirilmiş fitosanitar tədbirlərin təhlili göstərir ki, yanvar ayı üçün ölkə ərazisində fitosanitar risk təhlükəsi olan zərərverici siçanabənzər gəmiricilər olmuşdur. Ayın üçüncü on günlüyündə havaların nisbətən mülayim keçməsi fevral ayının birinci on günlüyündə respublikanın aral və dağətəyi bölgələrində qeyd olunan zərərvericinin aktivləşməsinə və müvafiq olaraq sirayətlənmə sahəsinin artmasına səbəb ola bilər.